

Szkody łowieckie

Szkoda w świetle przepisów prawa cywilnego stanowi uszczerbek materialny, który następuje w majątku (mieniu) poszkodowanego wbrew jego woli

Wyrządzenie szkody powoduje obowiązek jej naprawienia (odszkodowanie) przez osobę odpowiedzialną za jej powstanie.

Problem własności zwierzyny

Według prawa łowieckiego (art. 2) zwierzęta łowne, jako dobro ogólnonarodowe stanowią własność Skarbu Państwa. Przez „zwierzęta łowne” należy rozumieć gatunki wymienione w rozporządzeniu ministra leśnictwa który wydaje je na podstawie art. 5 prawa łowieckiego.

Odpowiedzialność za szkody łowieckie

Ustawa z 13 października 1995r. Prawo łowieckie ustanawia przepisy dotyczące m.in. wynagradzania szkód wyrządzonych przez zwierzynę.

Prawo łowieckie wyróżnia trzy rodzaje szkód:

- 1) Przy wykonywaniu polowania
- 2) W uprawach i plonach rolnych wyrządzanych przez dziki, łosie, daniela, jelenie i sarny
- 3) Wyrządzane przez zwierzęta objęte całoroczną ochroną

W dwóch pierwszych przypadkach przy uwzględnieniu zasad określonych w art. 47 \blacklozenge 49 prawa łowieckiego za powstałe szkody odpowiadają dzierżawcy i zarządcy obwodów łowieckich.

Natomiast za szkody o których mowa w trzecim przypadku odpowiada Skarb Państwa.

Jeżeli szkody wyrządzane są na obszarach obwodów łowieckich leśnych, to odszkodowanie w imieniu Skarbu Państwa wypłacają Lasy Państwowe ze środków budżetu państwa.

Gdy na obszarach obwodów łowieckich polnych i na terenach nie wchodzących w skład obwodów łowieckich powstaną szkody łowieckie, to odszkodowania wypłaca wojewoda.

Prawo łowieckie (art. 46), nakłada na dzierżawcę lub zarządcę obwodu łowieckiego obowiązek wynagradzania szkód wyrządzanych w uprawach i plonach rolnych przez dziki, łosie, jelenie, daniela i sarny oraz za szkody powstałe w wyniku polowania.

Art. 47 ustawy Prawo łowieckie stanowi, że właściciele lub posiadacze gruntów rolnych i leśnych powinni zgodnie z potrzebami współdziałać z dzierżawcami i zarządcami obwodów łowieckich w zabezpieczeniu gruntów przed szkodami w uprawach i plonach rolnych oraz przy wykonywaniu polowania.

Art. 47 ust 1 nakłada na posiadaczy gruntów rolnych i leśnych obowiązek współdziałania z dzierżawcami i zarządcami obwodów w ochranianiu gruntów przed szkodami od zwierzyny. Ustawowy obowiązek współdziałania polega na wyborze form i metod oraz środków technicznych, które w sposób skuteczny będą powodowały ograniczenie szkód łowieckich.

Art. 47 ust 2 wskazuje iż w przypadku zaistnienia sporu o wysokość wynagrodzenia za powstałą szkodę, strony mogą zwrócić się do właściwego ze względu na miejsce powstałej szkody samorządu terytorialnego w celu mediacji lub polubownego rozstrzygnięcia sporu.

W przypadku braku porozumienia strony dochodzą swych roszczeń przed sądem

Odszkodowania łowieckie

• Odszkodowania od kół łowieckich

W myśl art. 46 i dalszych Prawa łowieckiego państwo odpowiada jedynie za szkody wyrządzone w uprawach rolnych przez dziki, łosie, jelenie, daniela i sarny. Odpowiedzialność za to jest bardzo surowa .

Art. 48 prawa łowieckiego stanowi, że odszkodowanie nie przysługuje:

- 1) Osobom, którym przydzielono grunty stanowiące własność Skarbu Państwa, jako deputaty rolne na gruntach leśnych.
- 2) Posiadaczom uszkodzonych upraw lub płodów rolnych którzy nie dokonali ich sprzętu w terminie odbiegającym więcej niż 14 dni od zakończenia okresu zbioru tego gatunku roślin w danym rejonie, określanego przez wojewodę.
- 3) Posiadaczom uszkodzonych upraw lub plonów, którzy nie wyrazili zgody na budowę urządzeń lub wykonanie zabiegów zapobiegającym szkodom.
- 4) Za szkody nie przekraczające wartości 100kg żyta w przeliczeniu na 1 ha uprawy.
- 5) Za szkody powstałe w płodach złożonych w sterty, stogi, kopce w bezpośrednim sąsiedztwie lasu.
- 6) Za szkody w uprawach rolnych założonych z rażącym naruszeniem zasad agrotechnicznych.

Klauzula zawarta w art. 48 1) stanowi, że osoby którym przydzielono (bezpłatnie) grunty stanowiące własność Skarbu Państwa, jako deputaty rolne na gruntach leśnych nie mogą zabiegać o odszkodowania za wyrządzone szkody. Jednakże w przypadku dzierżawienia takich gruntów odszkodowanie przysługuje.

Klauzula zawarta w art. 48 2) stanowi, że odszkodowanie nie przysługuje osobom, które dokonały ich sprzętu w terminie odbiegającym więcej niż 14 dni od zakończenia okresu zbioru tego gatunku roślin w danym rejonie, określanego przez wojewodę. Wojewoda ustala termin sprzętu na podstawie obserwacji dokonanych przez służby rolne urzędu wojewódzkiego

Klauzula zawarta w art. 48 4) stanowi, że odszkodowanie nie przysługuje za szkody nie przekraczające wartości 100kg żyta w przeliczeniu na 1 ha uprawy. Odszkodowanie obejmuje łączną kwotę, tzn. wartość szkód wyrządzonych we wszystkich uprawach i plonach należących do danego gospodarstwa wyrządzonych w dniu zgłoszenia szkody (jednorazowe szacowanie)

Przy wielokrotności szkody jeśli wartość wszystkich szkód przekroczy łącznie wartość 100kg żyta należy odszkodowanie wypłacić.

Klauzula zawarta w art. 48 6) stanowi, że odszkodowanie nie przysługuje za szkody w uprawach rolnych założonych z rażącym naruszeniem zasad agrotechnicznych. **Przepis ten stanowi, że w przypadku sadzenia ziemniaków przy lesie, oraz siania np. kukurydzy w ziemniakach, odszkodowania rolnik nie uzyska.**

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA

z dnia 8 marca 2010 r. w *sprawie sposobu postępowania przy szacowaniu szkód oraz wypłat odszkodowań za szkody w uprawach i płodach rolnych*

Na podstawie art. 49 ustawy z dnia 13 października 1995 r. — Prawo łowieckie (Dz. U. z 2005 r. Nr 127, poz. 1066, z późn. zm. ²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego informuje właściwego miejscowo wójta (burmistrza, prezydenta miasta) oraz właściwą terytorialnie izbę rolniczą o osobach uprawnionych do przyjmowania zgłoszeń szkód wyrządzonych przez dziki, łosie, jelenie, daniela i sarny w uprawach i płodach rolnych.

2. Właściciel lub posiadacz gruntu, na którym powstała szkoda, zwany dalej „poszkodowanym”, zgłasza szkodę w formie pisemnej osobie, o której mowa w ust. 1, w terminie 3 dni od dnia jej stwierdzenia, a w przypadku szkód wyrządzonych w sadach — w terminie 14 dni od dnia jej powstania z jednoczesnym określeniem liczby uszkodzonych drzew.

3. Dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego jest obowiązany do prowadzenia ewidencji zgłoszeń, o których mowa w ust. 2.

§ 2. 1. Wstępnego szacowania szkody, zwanego dalej „ogłędzinami”, ostatecznego szacowania szkody oraz ponownego szacowania szkody dokonują upoważnieni przedstawiciele dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego, zwani dalej „szacującymi”, przy udziale poszkodowanego albo jego pełnomocnika oraz, na żądanie jednej ze stron, przedstawiciela właściwej terytorialnie izby rolniczej.

2. Pełnomocnikowi, o którym mowa w ust. 1, pełnomocnictwa udziela się na piśmie.

3. Dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego zawiadamia poszkodowanego o terminie oględzin, ostatecznego szacowania szkody lub ponownego szacowania szkody nie później niż na 2 dni przed ich dokonaniem, a za porozumieniem stron — w terminie krótszym.

4. Nieobecność zawiadomionego poszkodowanego nie wstrzymuje dokonania oględzin, ostatecznego szacowania szkody lub ponownego szacowania szkody.

5. Z oględzin, ostatecznego szacowania szkody oraz ponownego szacowania szkody szacujący sporządzają protokół, zwany dalej „protokołem”, który

podpisują szacujący, poszkodowany albo jego pełnomocnik oraz przedstawiciel właściwej terytorialnie izby rolniczej, jeżeli uczestniczył w tej czynności.

6. Gdy poszkodowany jest nieobecny lub odmawia podpisania protokołu, szacujący zamieszcza o tym informację w protokole, z podaniem przyczyny braku podpisu.

7. Poszkodowany może wnieść zastrzeżenia do protokołu.

8. Wzór protokołu stanowi załącznik do rozporządzenia.

§ 3. 1. Ostateczne szacowanie szkody w uprawach poprzedza się dokonaniem oględzin.

2. Oględzin nie dokonuje się w przypadku szkód:

1) w płodach rolnych;

2) wyrządzonych przez dziki na łąkach i pastwiskach;

3) w uprawach, jeżeli szkoda powstała i została zgłoszona bezpośrednio przed sprzętem uszkodzonej uprawy lub w jego trakcie.

3. Oględzin dokonuje się w terminie 7 dni od dnia zgłoszenia szkody.

4. Podczas oględzin ustala się:

- 1) gatunek zwierzyny, która wyrządziła szkodę;
- 2) rodzaj, stan i jakość uprawy;
- 3) obszar całej uprawy;
- 4) szacunkowy obszar uprawy, która została uszkodzona;
- 5) szacunkowy procent zniszczenia uprawy na uszkodzonym obszarze.

§ 4. 1. Ostatecznemu szacowaniu podlegają straty ilościowe i jakościowe powstałe w wyniku uszkodzenia lub zniszczenia uprawy lub płodów rolnych.

2. Ostatecznego szacowania szkody oraz ustalenia wysokości odszkodowania dokonuje się najpóźniej na dzień przed sprzętem uszkodzonej lub zniszczonej uprawy, a w przypadku uszkodzonego lub zniszczonego płodu rolnego — w terminie 7 dni od dnia zgłoszenia szkody.

3. O terminie planowanego sprzętu uszkodzonej uprawy poszkodowany jest obowiązany powiadomić szacującego w formie pisemnej, w terminie 7 dni przed zamierzonym sprzętem.

4. Ostatecznego szacowania szkody wyrządzonej przez dziki na łąkach i pastwiskach dokonuje się w przypadku szkody wyrządzonej:

- 1) poza okresem wegetacyjnym — przed rozpoczęciem wegetacji w kolejnym roku, w terminie umożliwiającym doprowadzenie uszkodzonego obszaru do stanu pierwotnego;
- 2) w okresie wegetacyjnym — w terminie 7 dni od dnia zgłoszenia szkody.

5. Podczas ostatecznego szacowania szkody ustala się:

- 1) gatunek zwierzyny, która wyrządziła szkodę;
- 2) rodzaj uprawy lub płodu rolnego;
- 3) stan i jakość uprawy lub jakość płodu rolnego;
- 4) obszar całej uprawy lub szacunkową masę zgromadzonego płodu rolnego;
- 5) obszar uprawy, która została uszkodzona lub szacunkową masę uszkodzonego płodu rolnego;
- 6) procent zniszczenia uprawy na uszkodzonym obszarze;
- 7) plon z 1 ha lub szacunkową masę uszkodzonego płodu rolnego;
- 8) rozmiar szkody;
- 9) wysokość odszkodowania.

6. Ustalenia rozmiaru szkody dokonuje się poprzez:

- 1) pomnożenie obszaru uprawy, która została uszkodzona, oraz procentu jej zniszczenia, a następnie pomnożenie tak uzyskanej powierzchni zredukowanej oraz plonu z 1 ha — w przypadku szkód w uprawach;
- 2) ustalenie szacunkowej masy uszkodzonego płodu rolnego — w przypadku szkód w płodach rolnych.

7. Wysokość odszkodowania ustala się, mnożąc rozmiar szkody przez cenę skupu danego artykułu rolnego, a w przypadku gdy nie jest prowadzony skup — cenę rynkową z dnia ostatecznego szacowania szkody, w rejonie powstania szkody. Wysokość odszkodowania pomniejsza się odpowiednio o nieponiesione koszty zbioru, transportu i przechowywania.

8. Wysokość odszkodowania za szkody wyrządzone przez dziki na łąkach i pastwiskach ustala się na podstawie wartości utraconego plonu (masy zielonej lub siana) w danym sezonie wegetacyjnym oraz kosztów doprowadzenia uszkodzonego obszaru do stanu pierwotnego; koszty te wylicza się na podstawie aktualnych cen prac agrotechnicznych oraz wartości rynkowej nasion niezbędnych do wysiania.

9. Nieuprzątnięcie płodów z uszkodzonej uprawy po dokonaniu ostatecznego szacowania szkody wyklucza możliwość ponownego szacowania szkody w przypadku dalszego zwiększenia się szkody.

10. Jeżeli nieuprzątnięcie płodów, o których mowa w ust. 9, spowodowane było warunkami atmosferycznymi, dopuszcza się, za porozumieniem stron, ponowne szacowanie szkody, jednak nie później niż w terminie 7 dni od dnia ostatecznego szacowania szkody. Nie dotyczy to przypadków określonych w art. 48 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1995 r. — Prawo łowieckie.

11. Do ponownego szacowania szkody i ustalania na jego podstawie wysokości odszkodowania stosuje się odpowiednio przepisy ust. 4—8.

§ 5. Przy ostatecznym szacowaniu szkody w uprawach wymagających zaorania odszkodowanie ustala się, jeżeli szkoda powstała:

- 1) w okresie do dnia 15 kwietnia — w wysokości 25 %,
- 2) w okresie od dnia 16 kwietnia do dnia 20 maja — w wysokości 40 %,
- 3) w okresie od dnia 21 maja do dnia 10 czerwca — w wysokości 60 %,
- 4) w okresie od dnia 11 czerwca — w wysokości 85%

kwoty obliczonej w sposób określony w § 4 ust. 7.

§ 6. Wypłaty odszkodowań dokonują dzierżawcy lub zarządcy obwodów łowieckich w terminie trzydziestu dni od dnia sporządzenia protokołu ostatecznego szacowania szkody albo od dnia sporządzenia protokołu ponownego szacowania szkody, o ile ponowne szacowanie miało miejsce.

§ 7. 1. Przepisy § 1—6 stosuje się odpowiednio do:

- 1) szacowania szkód wyrządzonych przez zwierzęta łowne objęte całoroczną ochroną w uprawach i płodach rolnych;
- 2) szacowania szkód wyrządzonych przez zwierzęta łowne, o których mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1995 r. — Prawo łowieckie, na obszarach niewchodzących w skład obwodów łowieckich;
- 3) wypłaty odszkodowań za szkody, o których mowa w pkt 1 i 2.

2. W przypadku Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe obowiązki związane z szacowaniem szkód wyrządzonych przez zwierzęta łowne objęte całoroczną ochroną w uprawach i płodach rolnych oraz wypłat odszkodowań za nie wykonuje właściwe nadleśnictwo.

§ 8. Traci moc rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 lipca 2002 r. w sprawie sposobu postępowania przy szacowaniu szkód oraz wypłat odszkodowań za szkody w uprawach i płodach rolnych (Dz. U. Nr 126, poz. 1081).

§ 9. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

- **Odszkodowania od Skarbu Państwa**

Art. 50 ust 1 i 2 prawa łowieckiego stanowi, że skarb państwa odpowiada za szkody wyrządzone przez zwierzęta objęte całoroczną ochroną. (np. żubry, niedźwiedzie, wilki) Za szkody te wyrządzone w obwodach łowieckich leśnych odszkodowania wypłaca PGL lasy Państwowe ze środków budżetu państwa.

Odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkody wyrządzone ludziom przez zwierzęta dziko żyjące może się opierać tylko na zasadach ogólnych, nie uzasadniają jej bowiem przepisy prawa łowieckiego